

Urvalet | 2

Blandade godbitar.

Artiklar ur *Captus Tidning*

**CAPTUS
TIDNING**

Innehåll

Liberalismens inte helt gyllene framtid Robin Sundström	sid 3
Det är goda tider nu för liberalismen Waldemar Ingdahl	sid 7
Med Simpsons som ledstjärna Daniel Somos	sid 9
Inför en förnuftigare utbildningspolitik! Jonas Pettersson	sid 11
Nära facket-upplevelsen Evelina Lorentzon	sid 12
Kasserad litteratur Tomas Brandberg	sid 14
St Petersburg Carl Danielsson	sid 16
Gör EU:s jordbrukspolitik nationell Atta Tarki	sid 18
Om författarna	sid 20

Den här häftet samlar åtta texter som tidigare publicerats i *Captus Tidning*. Texterna har sammanställts av Adam Nelvin.

Captus Tidning är en borgerlig nättidskrift med fokus på idé- och dagspolitisk debatt, kultur och media. Tidskriften ges ut av den frihetliga tankesmedjan Captus. Tankesmedjan Captus arbetar med opinionsbildning för allmänborgerliga idéer, såsom sänkta skatter, en stark rättstat, fria marknader och privat drift av skola och sjukvård.

www.captustidning.se
www.captus.nu

© Captus AB 2005-2006. Alla rättigheter reserverade.

Liberalismens inte helt gyllene framtid

Robin Sundström

På 1700-talet började liberala idéer att få genomslag och idag genomsyrar de västvärlden. Men hur ser framtiden ut för liberalismen - kommer den någon gång att helt lyckas omforma samhället i frihetens riktning? Mitt svar på denna fråga blir nej, eftersom liberalismen är för teoretisk och eftersom människor värderar trygghet och gruppkänsla framför individualism.

Detta påstående motiveras med hjälp av en titt på liberalismen idag och med en annorlunda beskrivning av liberalismens ideologi. Därefter följer några förslag på en politisk strategi. Med liberalism menas den klassiska liberalismen, som syftar till både stor ekonomisk och stor social frihet.

Liberalismens ställning idag

Den som är aktiv på Internet får intrycket att liberala idéer är på frammarsch, eftersom liberaler varit snabba att ta till sig den nya tekniken och är starka i den elektroniska världen. Men på västvärldens politiska scen har liberalismen inte gjort några större framsteg de senaste åren. I Sverige har moderaterna gjort en stor anti-liberal omsvängning för att locka till sig socialdemokratiska väljare. I USA har den religiösa värdekonservativa delen av republikanerna ökat sin makt samtidigt som statsutgifterna ökat kraftigt. I Tyskland har regeringen stora opinionsproblem, men inte för att folk ledsnat på socialdemokratiens idéer, utan för att de försökt genomdriva nödvändiga reformer av välfärdssystemet.

I Storbritannien har Tony Blair genomdrivit framgångsrika beslut i liberal riktning, men hans förhållandevis

frihetliga, socialliberala, inriktning är ansatt inom partiet och kommer inte att bestå när han avgår. Frankrikes problem ska vi inte ens börja tala om. Ifråga om social frihet ser det visserligen rätt ljust ut i Västeuropa trots en del otidsenliga monopol och förbud, men det är viktigt att komma ihåg att ekonomisk och social frihet hänger ihop och att liberalism kräver frihet inom båda områdena. Har man inget ekonomiskt utrymme är det svårt att inte leva på statens villkor.

Trots denna något dystra genomgång tror jag att liberala idéer kommer att fortsätta öka i betydelse. Stora framsteg är till exempel den ökande globaliseringen och Asiens införande av marknadsekonomi på relativt bred front. Dagens politiska klimat visar dock att liberalismens avancemang inte följer en rak och upptrampad stig, trots kommunismens fall. Profetiorna om historiens slut och om ideologiernas död är lite väl självsäkra. Men förutom att det finns markanta svängningar i utvecklingen tror jag också att det finns en ungefärlig gräns för hur framgångsrik liberalism kan bli. En perfekt liberal värld kommer inte att kunna uppnås och detta grundar sig i ideologins natur.

Liberalismens natur

Liberalismen är annorlunda jämfört med andra ideologier, vilket ger upphov till några problem. Givetvis finns det också fördelar, men det ligger utanför denna artikels omfång. Det är empiriskt bevisat att liberalism skapar lycka och välstånd. Dessutom löper den inte risken att gå

överstyr och förstöra samhället som de andra ideologierna gör. Problemet är att liberalismens framsteg inte kan ses direkt och att de kan vara svåra att konkretisera, till skillnad från andra ideologiers mer slagkraftiga löften om lycka och gemenskap. Liberalismen bygger på förnuft och har vare sig riter, myter eller en utopi. För att fånga människors fulla uppmärksamhet krävs dock både fakta och känsla. Det går aldrig att kompensera för ett starkt patos med fler argument, oavsett hur bra argumenten är.

Andra politiska ideologier som socialism och konservatism, i form av nationalism och religion, har starkare inflytande över människors sinnen eftersom de rymmer värderingar som frammanar djupa känslor. Dessa känslor handlar om gemenskap. Vi människor är sociala varelser och har ett starkt behov av att vara en del av en grupp. Därför lockas vi av att tillhöra Det Jämlika Samhället, Folket eller De Rättrogna. Att vara liberal är inte att vara okänslös eller oempatisk, det innebär att man tror på människan och låter henne växa av egen kraft. Detta låter dock inte lika bra retoriskt som de känslor andra ideologier framhäver.

En annan fördel som dessa kollektivistiska ideologier har är att de tydligare delar in saker i svart och vitt, vilket skapar en känsla av ordning och gör den komplicerade världen lättare att förstå. Nationalism och religion kan övertyga människor om att de tillhör den bästa gruppen människor i världen och socialismen kan predika att folket tillsammans ska besegra egoismen och bygga upp ett altruistiskt paradiset. Därmed inte sagt att dessa ideologier alltid skulle ge någon slags falsk lycka: Nationalism ger människor ett starkt självförtroende, ett exempel är norrmännens stolthet över sitt land. Religion kan ge en god uppfostran, till exempel i form av den protestantiska arbetsetiken. Socialism ger samhällelig gemenskap, så länge den nu går att hålla på en rimlig nivå.

Ett andra problem är att liberalismen särskiljer sig när det gäller synen på människan. Bilden av människan är den rationella individen som vill och kan ta makt över sitt eget liv. När de andra ideologierna lockar med grupptillhörighet lockar liberalismen med självförverkligande. Problemet är att liberalismens frihet kan förväxlas med ensamhet. Liberalism betyder visserligen inte alls en frånvaro av grupptillhörighet, eftersom människor kan söka så mycket gemenskap de vill så länge de inte påtvingar andra sina åsikter genom staten. Så långt kommer dock ofta inte diskussionen, utan bilden av liberalism blir en ensam människa som svajar i förändringens, globaliseringens och konkurrensens vindar.

Folk känner osäkerhet och vill ha trygghet, även om denna trygghet kommer till priset av stagnation genom konservatism eller tillbakagång genom socialism. Alltför många valmöjligheter skapar olust och ett exempel på detta är de klagosånger som uppstämmts mot något så banalt som att välja el- eller telebolag.

Ett tredje problem är att liberalismen är svårare att förstå än många andra politiska idéer. Exempelvis är det många som inte vet att tullar inte bara stoppar utläningar, utan även innebär att staten tar pengar direkt från konsumenternas plånböcker. Det kan också vara svårt att inse hur fundamental äganderätten faktiskt är för individens frihet. Visserligen är frihet det naturliga och statens regleringar konstlade, men folk har vant sig vid statens makt till den grad att liberala idéer ses som konstiga.

Att liberalismen är mer abstrakt verkar också innebära att liberaler själva är lite mer intellektuella och resonerande än genomsnittet. Det känns som att det finns en viss övervikt av akademiker och nationalekonomiprofessorer. Det är bra att liberaler är belästa, men i en riktigt framgångsrik ideologi behövs en större spridning av anhängare. Även om det finns vissa lysande undantag så har fram-

trädande liberaler ofta en hög teoretisk nivå på sitt arbete och riktar sig därmed mer mot toppen av samhället än mot dess bas. En intressant fråga är om detta är en naturlig konsekvens av – eller en av orsakerna till – att liberalismen har svårt att vinna anhängare bland “vanligt folk”.

Ett fjärde problem för liberalismen är ekonomins roll. Grunden för liberalismen är idén om att alla människor har långtgående och okränkbara rättigheter, däribland ekonomisk frihet. Marknadsökonomi är följaktligen en naturlig konsekvens av individens frihet, inte själva meningen med ideologin. Detta faktum förnekas dock av motståndarna, som målar upp liberalismen som rent ekonomistisk.

Att liberalismen är mer svårförståelig än andra ideologier skulle kanske kunna uppvägas av mer och tydligare information. Men när det gäller de två första punkterna, liberalismens relativa brist på känslor och dess individualistiska natur, finns det inget motmedel. Om människan är skapad så att behoven av grupptillhörighet och trygghet är starkare än behoven av självförverkligande och logik, vilket jag tyvärr tror, kommer det att bli mycket svårt för att vinna en slutgiltig seger över mer kollektivistiska ideologier. Därmed inte sagt att liberalismen inte är viktig eller fortfarande kan öka sitt inflytande. Men slutsatsen blir ändå att om vissa element saknas kommer liberalismen att ha mycket svårt att vinna majoriteten.

Liberalismens politiska strategi

Efter diskussionen om liberalismens svagheter, hur bör då liberaler lägga upp strategin för att påverka så mycket som möjligt? Först av allt är det av yttersta vikt att bedriva ideologisk verksamhet för att långsiktigt påverka idédebatten, eftersom idéer är det mest betydelsefulla av allt. Men detta är inte en artikel om idéer så låt oss gå vidare till den politiska strategin.

Historiskt sett har liberaler sällan haft majoritetsställning i en demokrati. Istället har liberaler allierat sig med konservatismen som liberalkonservativa

och med socialismen i form av socialliberalism. De rena varianterna av liberalism har mycket få anhängare och Europas större liberala partier har en låg liberal profil. I Sverige är folkpartiet och moderaterna långt ifrån klassiskt liberala.

En tänkbar invändning mot denna bild av liberalismen som svagare än andra ideologier är läget på 1800-talet, då en kraftig liberalism, speciellt ekonomisk sådan, dominerade i stora delar av vår kontinent. Den tiden är dock inte relevant idag eftersom den politiska situationen var annorlunda. Demokratin var begränsad och makthavarna utövade stort inflytande eftersom de inte behövde ta kortsiktiga hänsyn till val, missnöjda opinioner och okunniga medborgare. Under vissa perioder kunde då en väldigt liberal politik föras. Att det fanns vissa positiva sidor innebär dock inte att ett sådant elitstyre är något eftersträvänsvärt.

I västvärlden idag står den politiska striden främst mellan socialistiska och konservativa partier. Att liberaler då inte är någon sammanhållen kraft, utan stödjer både socialistiska och konservativa idéer, är inte optimalt eftersom det innebär att liberaler bekämpar varandra. Det bästa vore om liberaler kunde förenas i ett riktigt liberalt parti och få en vågmästarroll liknande det svenska miljöpartiet. I den jämna blockpolitiska miljö som är så vanlig idag får ett sådant parti stor makt. Om det av någon anledning inte är realistiskt att bilda ett sådant parti borde det vara bäst för liberaler att endast stödja en sida, eftersom man då utgör en större del av denna koalition och därmed kan utöva mer inflytande.

Då blir frågan vilken sida liberalerna ska stödja när socialism begränsar ekonomisk frihet och konservatism begränsar social frihet. Svaret är att valet måste göras efter hur den politiska situationen ser ut. Under tidigare århundraden stödde liberalerna ofta socialisterna, eftersom de konservativa då dominerade samhället och var väldigt omoderna. I dagens Sverige hävdar jag

dock att liberalerna bör stödja de konservativa. Detta bör göras dels för att socialisterna är lika dominanta och förstökade som de konservativa en gång var, och dels för att liberala idéer har påverkat den svenska konservatismen mer än den svenska socialismen.

Ytterligare ett argument för att liberaler bör stödja konservatismen istället för socialismen är att det har visat sig att ekonomisk frihet leder till social frihet. Detta sker eftersom människor när deras ekonomiska spelrum ökar får tillräckligt med makt och bildning för att kunna ifrågasätta statens påbud. Ett liberal-konservativt samarbete kommer alltså att innebära att den liberala sidan automatiskt ökar i styrka med tiden. Exempel på en sådan utveckling är 1800-talets Västeuropa samt det sena 1900-talets Chile, Taiwan och Sydkorea.

Däremot finns det inte något säkert orsakssamband mellan social frihet och

ekonomisk frihet. I en ekonomiskt ofri miljö uppstår mäktiga intressegrupper som blockerar reformer som skulle gynna alla andra. Människor har svårt att bryta sig ur destruktiva ekonomiska mönster. Vi kan se detta i Sverige och Tyskland där en fri debatt som genererar högvis med bra argument inte verkar kunna befria människorna från de inlåsnings effekter och den staten-ska-ordna-allt-mentalitet som den allt mer kvävande statskonomin har skapat. Socialliberalism har i många fall urartat till socialism, så även i viss grad i Sverige. När en del socialliberaler inte ens kan tänka sig att sänka världens högsta skatter med en procent undrar man om deras namn bara är en etikett. Slutsatsen blir att ett rent liberalt parti vore det bästa men ett liberalkonservativt samarbete är att föredra framför ett socialliberalt.

Det är goda tider nu för liberalismen

Waldemar Ingdahl

Under lång tid definierades den politiska kartan av hur man positionerade sig till reformistisk socialism. Där hamnade liberalismen i en svår situation: antingen sedd som "mitten" med urlakade svar på frågor vars formulering passade socialdemokratin bättre, eller som "höger" där man var tvungen att alliera sig med grupper man hade stora meningsskiljaktigheter med för att kunna bevara marknadsekonomin.

Liberalismen kan nu tillåta sig en period av doktrinära experiment, av sökande efter nya influenser, att teoriterisera och finna nya allianser.

Det kanske inte verkar så om begreppet "politik" tolkas strikt som det som sker i stat, kommun eller landsting - men dessa handlar främst om förvaltning av fördelning och är därför dominerade av idéer som tagits in från tidigare. Den tolkningen får svårt att formulera, konkretisera och leda de nya utmaningarna som samhället ställs inför.

Förändringar i teknik och kulturella strömningar pekar mot allt mer mångfald, och är något som passar den liberala idén om individualismen väl och samtidigt möjliggör dess spridning.

Konservatismens utopi om att gå tillbaka till ett homogent och traditionellt samhälle går inte att ta till sig i det post-traditionella samhället. Där det tidigare fanns enkelhet och begränsning finns nu diversitet - tack vare nya medier, nya kulturella kontakter och ett förnyat intresse för experiment med estetik.

Socialisms djupa klyfta mellan reformism och radikalism, slutade med att

båda grupperna fick rätt: radikalismen ledde till de kommunistens favoriter och praktiska misslyckanden, men reformismen mårde inte bra i den borgerliga demokratin. Socialdemokratiens särintressepolitik för att behålla makten befördrar inte socialismens jämlikhet. De f.d. kommunistpartiernas kramande av välfärdsstaten innebär att de har övergivit det socialistiska idealsamhället. Antiglobalisternas åtsidosättande av ideologi till förmån för aktivism hindrar dem att bli en motkraft till den rådande ordningen. Eftersom man inte är ett reellt alternativ längre, utan en del av etablissemangen, så mister hela den romantiska socialistiska auran sin strålkraft.

De gröna klarade sin reformism sämre än socialismen. Avstegen från det decentraliserade, småskaliga och självförsörjande samhället bröt idéernas romantiska bas. De minoritära ideologierna drabbas av att kategorier inte längre är de fasta mallar man antog, och inte längre är ömsesidigt uteslutande. Individerna odlar alltmer olika identiteter i olika sammanhang, och de fiendestrukturer man byggt upp stämmer inte med vare sig ett mer tolerant samhälle eller människors alltmer vida livsprojekt.

Virginia Postrel ställde upp i sin bok *Framtiden och dess fiender* upp en användbar alternativ skala för dagens politik att orientera sig i. Hon anser att det är mer fruktbart att dela upp politiken i dynamister och stasister. Med stor förenkling kan man säga att dynamisterna önskar mångfald i sina lösningar, medan

stasisterna önskar kontroll: den enda bästa vägen. Denna brist på flexibilitet har allt svårare att fungera med ett mer komplext samhälle, och dess praktiska misslyckanden blir lättare att angripa.

Här finns utrymme för en mobil maktkritik, med nya allianser och nya former för organisation. Till exempel så befinner sig lattevänstern, infosocialismen och delar av queer-rörelsen ofta på en mera liberal våglängd i vissa frågor, som t.ex. skadereduktionsstrategier, open source rörelsens kreativa samverkan och sociala frågor, än man skulle kunna tro.

Den fria marknaden är en makalös mekanism för reellt möjliggörande av mänskliga handlingar och specificerar inte vad som måste utkomsten. Den måste också understödjas av en social frihet, och att någon ger exempel på vad som kan vara möjligt inom dess nya och vidare ramar. Här behövs ett filosofiskt och kulturellt samtal - vilket liberalismen ägnat sig åt tidigare, men var tvungen att tona ned då agendan sattes av en ideologi som mätte all mänsklig verksamhet i ekonomiska termer.

Då kan man fostra en ny uppskattning för den lokala kunskap, öppna samhälle, självförverkligande och evolutionära metod som står bakom liberalismens försvar av fria marknader. Det är lättare idag, då människor kommer oftare i kontakt med dessa, än under industrialismens stasistiska glansdagar.

Då måste man dock våga bryta upp den politiska agendan, föra fram nya problemområden, och diskutera gamla frågor från andra angreppsvinklar. Att reflexmässigt stanna kvar i "högern" ignorerar dels att delar av högern numer finner mer gemensamt med stasister ur den gamla vänstern, dels så kommer man att missa viktiga symboliska och praktiska frågor som Internets frihet, biologisk och social frihet, kulturella experiment och hur flödet ersätter platsen. Liberalismen har ett arbete att uppmärksamma, försvara och utveckla trender i samhället som går mot öppnare riktning och medvetandegöra nya

politiska impulser. Då kan man framstå som trovärdig förespråkare av det uttrycksfulla, kreativa, sensuella och öppensinnliga.

Det kommer att krävs hårt, och annorlunda, arbete för att lyckas- men det är en spännande tid att vara liberal, med fler möjligheter som står öppna än 1989.

Med Simpsons som ledstjärna

Daniel Somos

“Trygg, därför modig” - det var den slogan ett dussintal SSU:are sprang runt med på sina röda tröjor under Almedalsveckan i Visby. Och visst har de rätt, är man trygg och vet att man har något att falla tillbaka på så vågar man också mer. Moral hazard kallas det inom försäkringsekonomi. Har man sin bil försäkrad vågar man köra lite fortare, man installerar inte ett lika omfattande larm i sitt hus om man har inbrottsförsäkring - man blir helt enkelt mer benägen att ta risker om man är försäkrad mot ett misslyckande är teorin.

Trygghet behöver således inte vara något negativt - det gör som sagt att man vågar satsa - starta eget till exempel. Problemet är att borgerligheten sällan kunnat erbjuda något alternativ till socialstatens trygghetssystem. Därför har svenska folket i val efter val varit hänvisade till att välja mellan socialstatens trygghet med dess gemensamma försäkringssystem och det borgerliga alternativ som saknat trygghet.

Jag tror dock inte problemet är att svenskar är mer trygghetssökande än exempelvis amerikaner. Snarare är det så att republikanska partiet med konservatism och marknadsliberalism som ingredienser har hittat ett recept som både ger avsmak för gemensamma lösningar och en trygghet för individen. Vi som tror att ett starkt samhälle inte bygger på en stark stat, utan starka individer, bör lära oss av republikanernas framgångssaga.

När Hillary Clinton föreslog ett allmänfinansierat sjukvårdssystem så blev hon hatad av många amerikaner, även av just de grupper hon vände sig till, fattiga.

Att familjer och individer ska överlämna ansvaret för sin sjukvård till staten anses som bland det mest otrygga alternativet som finns. Tryggheten finns istället i familjen och i det civila samhället som ställer upp frivilligt när personer behöver hjälp.

Borgerligheten måste precis som republikanerna våga tala om familjen och det civila samhället som ersättning för socialstatens trygghetssystem. Det mest talade exemplet för detta är faktiskt tv-serien Simpsons. I grunden handlar det om en familj med en lätt alkoholiserad far med ett halvtaskigt jobb, en hemmafru och tre barn med olika kvalitéer. Denna familj stöter på allehanda problem - Homer får sparken, Bart får dåliga betyg och så vidare. Poängen är att det aldrig är staten som löser familjens problem, det är de själva.

I den fiktiva svenska versionen av Simpsons skulle väl Homer gå AMS kurser i syslöjd efter att han fått sparken och aldrig mer få jobb, Bart skulle sättas i OBS klass och ändå inte lära sig något och Marge skulle tvingas lämna in Maggie på dagis och börja jobba då Homers lön knappast skulle ha kunnat försörja hela familjen. Frihetens krafter i Sverige måste börja tala mindre om teknokratiska argument för marknadsekonomi och våga tala mer om tryggheten i ett sådant system. Tala om Homer som startar eget och får stöd av sin familj och grannar när han fått sparken istället för att tvingas gå till AMS - inte om utbud och efterfrågan.

Ett annat talande exempel drogs upp av en föreläsare till mig på Handelshögskolan. Han hade många

bekanta i USA och alla av de hade fått sparken minst en gång. Detta var dock lika naturligt för dem som att man lämnar tillbaka en hyrbil efter att hyrtiden gått åt. En anställning ses som ett kontrakt och båda parterna är fullt medvetna om att man måste anpassa sig till förändringar. Tryggheten låg inte i att ha samma jobb livet ut - som i Sverige - utan i vetskapen om att man kommer få ett nytt jobb eller kan starta eget. Tanken att en dynamisk marknad utan LAS skulle representera trygghet just eftersom man nästan kan vara säkra på att hitta ett nytt jobb är något som alltför sällan förs fram i den svenska debatten. Istället har trygghet och dynamik blivit motsatsord i Sverige.

Borgerligheten i Sverige har alltför länge trott att vi kan införa mer marknadsliberalism i Sverige genom att bara tala om varför låga skatter och en fri

marknad är bra och moraliskt riktigt. Detta räcker inte enligt min mening. Vi måste också tala om tryggheten i ett sådant system. Vad har en individ som startar eget och misslyckas att falla tillbaka på? Familjen är ett bra svar, kanske finns det andra. Oavsett vad så måste vi ha något att erbjuda.

I en värld som hyllar framgång får vi aldrig glömma att misslyckande faktiskt är normaltillståndet. Precis som Kajsa Bergkvist har misslyckats många fler gånger att hoppa över 2m än lyckats, så är det många fler företag och produkter som misslyckas på marknaden än vad som lyckas. Därför måste borgerliga visionärer erbjuda ett samhälle som uppfattas av allmänheten som ett samhälle där man får misslyckas utan att hamna på gatan - annars kommer borgerligheten aldrig få mandat för förändring i Sverige.

Inför en förnuftigare utbildningspolitik!

Jonas Pettersson

För en tid sedan meddelade regeringen att de tänker satsa ytterligare 175 miljoner kronor på att öka antalet högskoleplatser. Vad Sverige behöver är dock inte fler akademiker, utan en högre nivå på de akademiska utbildningar som finns och bättre praktiska utbildningar som svarar mot arbetsmarknadens behov.

Enligt akademikerförbundet Jusek är så många som 26 procent av de utexaminerade akademierna fortfarande arbetslösa ett år efter utbildningen. Av dem som fått arbete har mindre än en tredjedel en sysselsättning som svarar mot utbildningen. Förhoppningsfulla ungdomar som investerar både tid och pengar i högre utbildning får sina drömmar och framtidsplaner slagna i spillror.

Orsaken till att akademiker blir utan jobb är inte i första hand en svag konjunktur, utan att antalet högskole-platser ökat snabbt på senare år i ett försök att minska arbetslösheten bland ungdomar. Vissa högskolor har under de senaste tio åren tre- och fyrdubblat sina utbildningsplatser. Högskolan i Troll-hättan/Uddevalla har gått från 1 800 till 7 155 studenter, Högskolan i Jönköping från 3 374 till 9 936 studenter och högskolan i Gävle från 3 640 till 9 835. Även på universiteten har antalet platser ökat. Exempelvis har de tre nya universiteten i Karlstad, Växjö och Örebro fördubblats i antal studerande. Totalt läste 256 287 personer vid högskola och universitet läsåret 1993/1994, tio år senare var den siffran 397 675.

Tyvärr har den stora expansionen av högskolor och universitet lett till att kvalitén på många utbildningar har försämrats. Framför allt har kraven för att komma in sänkts då man inte kan fylla platserna på vissa lärosäten. Exempelvis var lägsta antagningsbetyg till ekonomprogrammet i Uppsala nu i höst 18,6 medan det på Mittuniversitetet fortfarande finns lediga platser. Naturligtvis blir då inte kraven och ambitionsnivån de samma vid Mitt-

universitet som i Uppsala. En examen från de nya högskolorna och universiteten är i många fall mindre värd än ett par års yrkesutbildning och därför blir många ungdomar arbetslösa efter sin utbildning. Enligt Ams har akademikerarbetslösheten ökat konstant sedan början av 1990-talet. De senaste åren har varit ännu mer dystra. Enligt Jusek var 8 procent av de nyutexaminerade akademikerna utan arbete 2001. År 2005 var den siffran 26 procent.

Regeringens utbildningspolitik har tyvärr inte gett effekt eftersom de nya jobben inte skapas inom akademiska yrken. En rapport från Lidköpings universitet visar exempelvis att de nytillkomna jobben i Sverige framför allt har skapats inom lågkvalificerade sektorer som telefonförsäljningsbranschen och restaurangnäringen.

Nu vill regeringen fortsätta på denna linje och ytterligare bygga ut högskolorna. Framför allt handlar det om att bygga ut de utbildningar som har högt söktryck men där efterfrågan redan är mättad. Det är knappast anständigt att utöka platsantalet på de mest populära utbildningarna när resultatet av satsningen med stor sannolikhet kommer att leda till ökad arbetslöshet i de aktuella yrkesgrupperna.

För att stoppa det stora slöseriet med utbildningsresurser bör man satsa på kvalitet framför kvantitet inom de akademiska utbildningarna. Det är mer önskvärt med en mindre andel dugliga akademiker än en större andel mediokra. Det Sverige behöver är en utbildnings-politik som bygger på insikten att praktiska göromål är minst lika viktiga och värdiga som intellektuella. Det är duktiga rörmokare, bagare och elektriker som utgör grunden för vårt välstånd. Genom att sluta se ner på yrke-utbildningar och lärlingsutbildningar och istället satsa på dem kan både samhället och enskilda få det bättre.

*All statistik kommer från SCB där inte annat uppges.

Nära facket-upplevelsen

Evelina Lorentzon

Idag drabbades jag av en nära-facket-upplevelse. Efter att ha arbetat tretton timmar i sträck första dagen på mitt sommarvikariat kände jag en stark impuls att ringa LO:s telefonjour för ungdomar. Det hade varit så lätt, bara ett enkelt samtal skulle krävas för att de fackliga riddarna skulle rycka ut, om än inte på vita hästar så åtminstone i sossröda bilar, och tala om för min arbetsgivare att tretton timmars arbetsdag inte är lagligt, i alla fall inte utan övertidsersättning.

I och för sig hade jag valt jobbet frivilligt, väl medveten om dess arbetstider. Nu skulle den medlidsamma läsaren säkert vilja tala om för mig att jag inte alls hade något val och att jag därför borde ha all rätt i världen att bussa facket på min arbetsgivare. Trots allt är ju lagarna till för att skydda mig från allt ont, särskilt företag. Likväl kvarstår faktum. Jag väljer frivilligt att gå till jobbet.

Inte nog med det, jag är dessutom glad att ha ett jobb att gå till. Tack vare det kan jag klara mig själv utan assistans från mina föräldrar, jag kan dessutom få nyttig erfarenhet som jag kan behöva i framtiden. Allt det här väger med råge över till fördel för arbetet.

LO har i år, precis som tidigare år, gjort reklam för sin telefonjour för unga. Reklamtavlor visar ungdomar som inte får betalt för sitt jobb eller som tvingas koka kaffe. Tanken är att LO med juren som medel skall kunna svara på frågor om tillåtna arbetstider, ungdomars rättigheter på arbetsmarknaden och en hel del andra saker. Det är lätt att utifrån reklamaffischerna få intrycket att LO står på ungdomarnas och svaga gruppers sida på arbetsmarknaden. Så är naturligtvis inte fallet.

Trots pratet om lika lön för lika arbete kvarstår ändå faktum. Majoriteten ungdomar saknar helt erfarenhet. Det innebär inte bara att de i de flesta fall saknar förmåga att göra jobbet lika bra som

sina äldre arbetskamrater. Det gör också att de är oprövade på arbetsmarknaden. Det spelar ingen roll hur pålitlig en sextonåring är så länge sextonåringen saknar tidigare arbetsgivare som kan intyga detta. I valet mellan nämnda sextonåring och en äldre, mer erfaren person, är valet för de allra flesta arbetsgivare enkelt.

Vad innebär då detta i praktiken? Framför allt betyder det att ungdomar måste konkurrera med andra saker än erfarenhet. En sådan sak är lägre lön, en annan är sämre arbetsvillkor. Vad händer då när LO går in och pekar med hela handen på lagar och regleringar? Det första som händer är att arbeten för ungdomar försvinner, och inte bara för ungdomar utan även för andra mindre attraktiva grupper på arbetsmarknaden. De arbeten som ungdomar skulle kunna utföra utförs istället av äldre arbetstagare eller inte alls. Det här är en ytterst enkel matematik. När ungdomsarbetskraft blir dyrare anställs färre ungdomar.

Det här innebär inte bara att ungdomar går miste om lön för sommaren utan än värre att de går miste om den erfarenhet som skulle kunna leda till bättre jobb när de blir vuxna. Det här är dock inte någonting som facket bryr sig om och varför skulle de det? Majoriteten av LO:s medlemmar är vuxna som redan har jobb. De har inget intresse av att unga börjar lönekonkurrera.

Det intressanta är alltså inte LO:s agerande, det som är intressant är att de trots att de ständigt arbetar för att ta bort arbeten för unga ändå har magen att hävda att de hjälper desamma. Än mer intressant är att de blir trodda.

Det finns inom vänstern en intressant tendens att uppröras över otrevligheter utan att se till alternativen. I fallet med ungdomsarbeten syns detta glasklart. Valet står inte mellan dåliga jobb och bra jobb utan om dåliga jobb och inga jobb alls. De

flesta unga har inga problem att välja det som är minst dåligt, vilket för många är dåliga jobb. För dem är rangordningen klar. Det LO försöker göra är att ta ifrån dem det valet. Snällt? Knappast.

Det finns många sätt att hantera problem. Ett enkelt sådant är att helt enkelt försöka stifta lagar mot dem, det är lätt att hugga av sig huvudet för att slippa finnen på hakspetsen. För att lösa problemen med ungdomsarbetslöshet behövs för det första en bättre arbetsmarknad i stort, något som bäst ordnas genom att göra det lättare att starta företag och att anställa människor.

För det andra krävs att ungdomar kan konkurrera med sin största tillgång, möjligheten att arbeta för låg lön och på märkliga tider. Det är ett svårare sätt att lösa problemen men ett betydligt bättre sådant. LO visar dock sig denna gång, som alltid, vara urusla på att klämma finnar men desto bättre på att leka med yxan.

Kasserad litteratur

Tomas Brandberg

När jag nyligen gjorde mig av med en påse Göteborgs-Posten, vars bäst-före-datum passerats, och sålunda uppsökte fastighetens pappersåtervinning, såg jag att någon hystat ner ett tjugotal böcker där. Som vanligt nyfiken på böcker och som vanligt intresserad av gammalt skräp tog jag mig en titt på titlarna, vilket slutade med att jag fiskade upp allihop. Vilka böcker är det dags att kassera anno 2005?

Det var alltså ett lass numera mycket otidsenlig vänsterlitteratur från sent 70-tal och tidigt 80-tal, som liksom mina tidningar hade passerat sina bäst-före-datum. Bland pärlor som Stalin, fenomenets historia av Jean Ellenstein och The Capitalist State av Bob Jessop fanns det en del socialdemokratiskt orienterad litteratur med visioner om hur samhället skulle se ut. Annars dominerade en sorts krystad senmarxistisk genre, konstgjord andning för en ideologi på dekis.

Innehållet i flera av böckerna (till exempel Maktens ideologi och ideologins makt av Göran Therborn och Marxismen i Frankrike av Peter Kemp) utgjorde några sista desperata försök att pressa in samhällsutvecklingen i den traditionella marxistiska samhällsanalysen. Tålmodigt väntade man på kapitalismens sammanbrott och letade (till exempel i Thomas Mathiesens: Rätt, samhälle och politisk handling) med ljus och lykta efter tecken som skulle tyda på detta.

Men detta måste ändå ha varit sista sucken för den revolutionära marxismen som seriös ideologi. Den som sedan slutet av 1800-talet väntat på att det stora dundret skulle komma i den industriali-

serade världen måste om inte förr rimligtvis ha gett upp någon gång på 1980-talet. Tillväxten var hög och arbetarklassen var fet och alltför välmående. Men redan vid denna tid var ett trendbrott på väg. Eftersom kapitalismen slagit knockout på socialismen vad beträffar tillväxt och arbetarnas välstånd, gick man från att hylla välståndet till att med modernt språkbruk dissä välståndet, åtminstone om det genererats i fel samhällssystem. "Surt sa räven", ungefär.

Peps Persson var 1975 tidigt ute med denna anpassning till verkligheten i sin låt Hö standard;

Hög standard, va fan är hög standard?

...

Va' ska du med bil och villa,
när du mår så djävla illa,
av det du äter och dricker att du helst ville
spy. [?]

Detta var mer än symptomatiskt för vänstern som sedermera helt kom att tappa tron på ekonomi och produktion. Som Peps noterat hade det ickesocialistiska tjuvssamhället mot all förmodan gett arbetarna "bil och villa" men ändå mådde man "så jävla illa". I låten lanserar Peps lite o-kreativt gift i maten som en huvudförklaring till detta. Analysen kan förstås diskuteras, men låten var faktiskt helt okej och säljer fortfarande bra. Kanske var det bland annat därför Peps nyligen skrev på ett upprop mot piratkopiering av kommersiell musik.

Men Peps var under alla omständigheter framsynt. Den nya vänstern har

numera helt övergett tanken att baka större bröd. Medan den gamla skolans marxister var mycket fascinerade av ekonomi och entusiasmerades av Chrusjtjevs profetior om att Sovjet skulle gå ikapp och förbi rivalerna i väst är "ekonomism" numera ett skällsord inom vänstern.

Läser man ett aktuellt partiprogram (från 2004) för vänsterpartiet hittar man mycket om feminism, antiimperialism, homofrågor, miljö, EU-motstånd och antirasism, men inte så mycket om ekonomi, i alla fall inga recept på hur välstånd ska skapas. Däremot finns det ett krav på sex timmars arbetsdag.

Att spendera det som ekonomin producerar (och gärna mer än så) har vänstern som bekant inga som helst problem med, men visioner för hur man ska producera saknas. Man talar visserligen om det gemensamma ägandets fördelar, men den som kan sin nutidshistoria vet att vänstern varit med om att sälja ut stora statliga företag, till exempel Telia. Och förstatliganden eller motsvarande förefaller inte vara prioriterade områden när vänsterpartiet deltar i budgetförhandlingar.

I programmet står det att en socialistisk ekonomi är annorlunda än dagens och kan "innefatta olika gemensamma ägandeformer ..., men även privata företag kan bidra till samhällets utveckling". Denna formulering är ju till intet förpliktigande och är i själva verket en bra beskrivning av hur samhället ser ut idag. Visionslöst på gränsen till konservatism.

Nåväl. En annan observation rörande "skräphögen" var vad som inte fanns skrivet där. Hade det varit i mitten istället för i slutet av 70-talet hade man tagit upp myrdalska fantasier om hur lyckliga alla kineser var eller hur nöjda och glada sovjetmedborgarna kände sig med alla sina sociala förmåner. Men trots intensivt bläddrande ser jag inga dylika passager, lite märkligt ändå eftersom socialisterna hade ungefär halva världen som experiment-

verkstad i slutet av 70-talet. Fanns det alltså inga positiva exempel att lyfta fram?

Hur gick det då med böckerna? Jo, precis som den ursprunglige ägaren beslutat ska de tuggas sönder i ett returpappersbruk och pappret ska återuppstå i form av tidningar (kanske Göteborgs-Posten), kartong och (just det) toalettpapper.

Den gamla marxistvänstern är för övrigt inte heller helt kasserad. Den har återvunnits och förvandlats till anti-globalism, tokfeminism, post-modernism och ekofanatism. Och det är aldrig för sent att anpassa sina idéer efter verkligheten. Det verkar i alla fall min anonyme granne ha gjort.

St Petersburg

Carl Danielsson

Jag är nyligen hemkommen från en fyradagars resa till St Petersburg. Det var en kul, lärorik resa som också gav en kort inblick i hur det ryska samhället ser ut idag, vad människor tycker om förändringar och vad de hoppas få ut av framtiden. Den första dagen besökte jag och min familj Vinterpalatset och hade med oss en egen guide, en kvinna som var 20-25.

Utöver guidningen småpratade vi en hel del och vi var såklart nyfikna på hur hon upplevde dagens Ryssland. Hon sa att hon tyckte om det nya Ryssland, även om hon framställde en stad med alkoholism, social utslagning och korruption. Men också en stad med människor som fyllts av drömmar och ambitioner, med människor som fått se en värld bortom det gamla kommunistiska samhället.

Människor som kan se en annan värld på TV och i tidningar, som kan ta del av vårt utbud av varor och tjänster här, även fast långt färre har pengar till det i St Petersburg än i Sverige. Men poängterade hon, möjligheten har skapats. Hennes morföräldrar var dock av åsikten att det var bättre förr, det framstod rätt tydligt att det fanns en generationskonflikt mellan 80-talister som aldrig fullt ut upplevde Sovjetunionen och de äldre generationerna, där meningarna är mycket delade.

När vi promenerade hem efter Vinterpalatsbesöket gick vi på en av St Petersburgs finaste gator, mycket vackra fastigheter och lyxbilar stod uppradade. Jag och min pappa slog på måfå senare upp bostadsannonser i en engelskspråkig rysk tidning, det kostade runt 4500 Euro i

månaden att hyra en lägenhet där vi gick förbi, guidens mamma tjänade 20 dollar i månaden på ett tvättereri.

Guiden pekade på husen och sa, "det där är mitt mål". Det är inte utan att man tänker att även fast det för de flesta ryssar är en oas att någonsin nå dit så har möjligheten skapats. Marknadsekonomin är i sanning möjligheternas system, marknadsekonomin är inte heller i första hand orsaken till Rysslands problem. Snarare svårigheten i att stöpa om ett så otroligt stort land och alla dess invånare till ett nytt system och ett nytt sätt att tänka.

Dagen därpå hade vi hyrt en båt som tog oss runt genom St Petersburgs kanaler, även denna gång hade vi med oss en guide som var en kvinna i 50-årsåldern. Hon hade tydligare referenser till Sovjetunionen. Det var sammantaget bättre nu tyckte hon, men mycket var bättre förr också. Hon beskrev massarbetslösheten, något som under sovjettiden var ett okänt begrepp. I Sovjet hade alla ett jobb, hur underbetalt och ineffektivt det än var.

En bil som det krävdes fem personer för att konstruera i väst byggdes av femton personer i Sovjet. Så fortsatte det, överallt präglades samhället av överflödigt arbetskraft som aldrig behövde prestera, det fanns inget som helst incitament för att skapa och tjäna pengar och heller inga möjligheter till en bättre morgondag.

Det finns det nu och många ryssar hade svårt att anpassa sig till det nya tankesättet menade hon. Det märktes också väl på barer, caféer och så vidare.

Servicen var inte den bästa, även om man betalade dyrt för att få den.

Kyrkor fanns det många av, många och vackra. Trots Sovjetunionens uttalade ateism så misslyckades de med att ta kål på kristendomen. Den äldre guiden förklarade att Gud var den enda möjligheten för människor att kunna hoppas på en bättre morgondag.

Människor sökte förtröstan i en makt som stod över den världsliga, i detta fall en kommunistisk makt som ryckt undan människors möjlighet till ett drägligt liv. Gud och kristendomen var i Sovjetunionen likt i många andra öststater en symbol för ett alternativ till kommunismen.

Ett faktum som visar på religionens förmåga att få människor att enas till högre värden än världsliga, religionens förmåga att få människor att bry sig om varandra och våga tro på en bättre morgondag. Det är värt att nämna i dagens tid av religiös extremism och terrorism, religion kan också ge en sund gemenskap och bli en grund för att utmana en totalitär regim.

Ryssland är ett kontrasternas samhälle, BMW-jeepar blandas med gamla sovjetiska bilar, de mest exklusiva klädbutikerna blandas med Röda arméns överskottslager och de vackraste fastigheter blandas med monotona, grå sovjetbyggnader med Leninstatyer framför sig.

Men kontrasten visar förnyelse, det har kommit något nytt som har gett människor en möjlighet att skapa något annat, visserligen en för många avlägsen möjlighet. Men jämför det hopp människor har fått än under sovjettiden då människor gick runt och var anonyma personnummer med jobb utan syfte, en vardag utan mål och ingen chans att förändra sin situation.

Utvecklingen i Ryssland efter Sovjetunionens fall har varit plågsam, människors tillvaro har ryckts upp med rötterna, det är som att arbetare på fabrik efter fabrik blivit väckt ur en flera decenniers lång dvala. På dörren knackar en utländsk ägare som stänger fabriken på grund av sviktande lönsamhet. En

smärtsam process men som i det långa loppet är nödvändig.

Sammanfattningsvis så fick jag den bästa bilden av hur det är nu jämfört med hur det var förut av den äldre guiden. "Nuförtiden så är det en sådan livlig kommers på gator och torg, affärer, stånd, butiker, barer, caféer osv.", förut var hela staden så grå och tråkig. Förut var staden ofta otroligt tyst och öde, det fanns inga nöjen och knappt något att köpa för de pengar man tjänade".

Det är bättre idag.

Gör EU:s jordbrukspolitik nationell

Atta Tarki

Den franske jordbruks- och fiskeministern, Dominique Bussereau, försvarade i en artikel i Svenska Dagbladet den 15:e juli EU:s jordbrukspolitik. Bussereau framställde i artikeln EU som en stor vän till utvecklingsländerna vid WTO-förhandlingarna samt resonerade att EU:s befolkning har mycket att vinna på den nuvarande jordbrukspolitiken. Han kunde inte ha mindre rätt i någon av de båda frågorna.

Importtullar till EU, överdriven byråkratisk krånglighet vid import av varor och subventioner till EU:s bönder hindrar utvecklingsländer från att konkurrera på världsmarknaden och därigenom ta sig ur fattigdomen. Bönderna i dessa länder tvingas även i många fall att konkurrera med jordbruksvaror från EU-länder som dumpas på deras hemmamarknader. Även om Bussereau vill framställa EU som en stor vän till utvecklingsländerna är det just EU som vid WTO-förhandlingarna motverkat dem mest.

För över 10 år sedan försökte utvecklingsländerna att ge jordbruksfrågorna samma vikt i WTO-förhandlingarna i Uruguay som andra frågor. WTO-länderna kom överens om att minska bidragen och skyddet till jordbruket. EU och USA:s motvilja till att binda sig vid dessa punkter resulterade dock i att en rad undantag tillämpades på överenskommelserna. Dessa undantag har i praktiken lett till att orättvisorna i västvärldens jordbrukspolitik nu tio år senare ännu finns kvar.

För att bekämpa världsfattigdomen räcker det inte med att framställa EU som en vän till utvecklingsländerna, EU måste också ändra sin jordbrukspolitik. Välstånd i fattiga länder skapas inte genom fina ord eller bistånd. Det skapas genom att de fattiga länderna får producera varor som de kan sälja.

Bidragen till EU:s jordbrukare har inte bara förödande effekter för

utvecklingsländerna. Även EU-medborgare betalar ett högt pris. Av Sveriges medlemsavgift år 2002, 20,6 miljarder kronor, gick 45 procent till jordbruket. Per arbetande skattebetalande svensk blir detta en kostnad på cirka 2 500 kronor per år. Den största delen av kostnaden bärs dock av konsumenterna. Enligt OECD:s beräkningar skulle ett medelhushåll i Sverige sänka sina kostnader för matvaror med omkring 17 000 kronor per år om samtliga handelshinder inom jordbruket togs bort. Med andra ord betalar varje svenskt hushåll sammanlagt närmare 20 000 kronor om året för EU:s destruktiva jordbrukspolitik.

Bussereaus logik brister därför när han menar att jordbrukspolitiken är "till stor gagn för Europas befolkning". En mer rimlig slutsats skulle vara att denna politik är till stor gagn för de godsherrar som vill fortsätta tvinga till sig bidrag från svenska hushåll. Och de politiker som blir omvalda genom att försvara särintressen.

Tyvärr görs mycket lite för att avveckla den gemensamma jordbrukspolitiken. Inför utvidgningen gick Frankrike och Tyskland ihop som ett särintressenas axelmakter och ställde som krav för de nya ländernas medlemskap att stöden skulle behållas. Övriga EU-länder vek sig och unionen förlorade därmed en historisk möjlighet att reformera jordbrukspolitiken.

Över tio år efter Uruguayrundan har EU ännu inte måktat med att reformera jordbrukspolitiken. De stora särintressen som finns för att behålla detta system har lyckats få grepp om politikerna i ett fåtal EU-länder. Dessa länder hindrar i sin tur effektivt försöken till reform för hela Europa. Det är dessutom enkelt för politiker som förespråkar en förändring att skylla misslyckandet på "alla andra länder". Många politiker har mycket att förlora på en aktiv kamp mot subsidierna,

medan vinsterna av en sådan kamp är små på kort sikt.

Lösningen är att ge varje land ett eget ansvar för jordbrukspolitiken. På det sättet kan inte länder som Frankrike föra en kostsam jordbrukspolitik på andra länders bekostnad och hindra andra länder att liberalisera sin jordbrukspolitik. De länder där motståndet mot reformer är som svagast kan gå före och öppna sina marknader. EU:s handelshinder kan på det sättet brytas ner successivt.

Regeringen vill minska subventionerna, men avfärdar inte principen om en gemensam jordbrukspolitik. I ett brev till EU-kommissionen förra året menar jordbruks- och konsumentminister Ann-Kristin Nykvist samt folkhälsominister

Morgan Johansson "att stöd till [jordbruks-] sektorn bör inriktas på utveckling och användande av ny teknik, spårbarhet, och kvalitetssäkring, samt för att öka kompetensen hos odlare genom kurser, studiebesök och andra liknande insatser". Skulle det inte vara bättre med tydliga krav på att EU:s jordbrukspolitik måste avskaffas?

Sverige bör verka för att föra tillbaka makten över jordbruksfrågor till respektive medlemsland. Med ett nationellt ansvar för jordbrukspolitiken kommer fler EU-länder att välja en linje som gynnar de egna konsumenterna och utvecklingsländerna, något som Sverige var på god väg att uppnå innan inträdet i EU.

Om författarna

Robin Sundström är student på Handelshögskolan i Stockholm.

Waldemar Ingdahl är VD för tankesmedjan Eudoxa.

Daniel Somos är student på Handelshögskolan och har arbetat i George W. Bushs återvalskampanj.

Jonas Pettersson är projektledare vid tankesmedjan Captus.

Evelina Lorentzon är student på Handelshögskolan i Stockholm samt ordförande för studentföreningen Handelshögern.

Tomas Brandberg är teknologie doktor i bioteknik.

Carl Danielsson studerar statskunskap vid Uppsala Universitet.

Atta Tarki är strategikonsult vid L.E.K. Consulting i München, Tyskland. Han har tidigare studerat vid Handelshögskolan i Stockholm, Harvard University och WHU-Koblenz.

Captus är en frihetlig tankesmedja som arbetar med opinionsbildning för allmänborgerliga idéer, såsom sänkta skatter, en stark rättstat, fria marknader och privat drift av skola och sjukvård.

Captus vill fungera, dels som idéproducent, dels som en länk mellan idéproducent och idékonsument. **Captus** medarbetare bevakar dagligen ett sextiototal tankesmedjor, dagstidningar och tidskrifter. Vi sorterar i flödet av information och sammanfattar och länkar till de mest intressanta artiklarna på vår hemsida.

Som idéproducent arrangerar **Captus** seminarier, medverkar i debatter samt producerar debattartiklar och rapporter. **Captus** medarbetare publiceras regelbundet i tidningar som *Svenska Dagbladet*, *Sydsvenska Dagbladet*, *Aftonbladet*, *Expressen* och *Östgöta Correspondenten*, liksom i tidskrifter som *Tech Central Station*, *American Enterprise* och *Human Events*.

Captus driver även nättidningen *Captus Tidning*, som utkommer med fyra till fem artiklar varje vecka. *Captus Tidning* fungerar dels som en opinionsbildande tidskrift, dels som en plattform för unga lovande skribenter som vill utveckla sitt skrivande.

Tankesmedjan Captus är huvudsakligen baserad i Göteborg, men finns även representerad i Stockholm, Uppsala, Cambridge, Chicago och München.